

AVRAHAM,
PRIMUL
EVREU,
PĂRINTELE
MULTIMII
NOROADELOR

În imagine:
AVRAHAM
(tablou de LILIE)

La șase luni de la încetarea din viață a ȘEF RABINULUI DR. MOSES ROSEN, ca un omagiu adus și de astăzi acestui mare conducător, republicăm câteva pagini din opera sa „ÎNVĂȚĂTURI BIBLICE”, privind textele din Tora referitoare la Avraham, citite în această perioadă, texte de mare actualitate.

DR. MOSES ROSEN

Soarele luminează pentru toți oamenii deopotrivă

ואברהם וכן נא כימים וד' כך אח אברהם ככל (בראשית כ"א)
„Iar Avraham era bătrân, venea cu ale sale zile, iar Dumnezeu îi binecuvântă pe Avraham în toate” (Genesis, 24,1).

Toamnă aurie. Bătrânul Avraham culege roadele bogatei ale vieții. Elanul furtunos al primăverii sale, luptele și amărăzirile, înfruntarea mâniei părintelui său, Terah, a urgiei șamanului său, Nimrod, tot trecutul tinereții, aparțin de trecutul. S-au scurs și zilele necuvântatei veri a vieții sale. Varietatea de viață, credincioasa și blândă Sara, nu se mai află în cortul său. Un petec de pământ - obținut în multă străduință de la prințul Efron, Efron - adăpostește trupul său. Elanul care l-a sprijinit neconștient toate marile acțiuni ale vieții. Bătăvia crescută din trupul său, îngrădită cu atâta suferință și negație, fiul său iubit Ithac, a fost scut și își întemeiază propriul său cămin. Acorduri de final răsună în armonia existenței pământești a lui dintâi dintre părinții noștri. Ele sintetizează „binecuvântarea în viață” ce l-a călăuzit neîncetat, căci Sara de zăbavă a fost strădanila lui și bine, în tot cursul drumului ce se îndrepta pe această lume. Privind în urmă, el zărește „toate zilele” vieții sale și un zămbet de mulțumire îi luminează chipul. E adevărat că ele, toate zilele sale, nu se mai întorc și sunt ireversibile. Tot binele pe care l-a înfruptat însă, tot frumosul

pe care l-a cultivat trăiesc și dinte necruțător al vremii nu le poate roade prospețimea. El poate „veni cu zilele sale” în fața judecării propriei lui conștiințe, se poate înfățișa cu ele la sfârșitul drumului pământesc pe care l-a parcurs, având cugetul senin.

אכן מוכה היתה תלונה בצוארו של אברהם „O piatră nestemată atârna la gâtul lui Avraham, iar cei bolnavi care o priveau de îndată se vindecau. Când a murit Avraham, Dumnezeu a atârnat-o de discul solar” (Bava Batra, 16).

Alegoria talmudică constituie supremul omagiu adus întemeietorului credinței noastre. El e cel dintâi care s-a numit „ivri”, căci - spun înțelepții - la început era singur în credința sa. Totuși, cu sfânta convingere că dreptatea e de partea lui, și-a zis: „Chiar dacă toți ar fi de o parte מעבר אחד (cuvântul „Elver” înseamnă în limba ebraică „parte”), iar el de cealaltă, el nu renunță la apărarea dreptății sale”. Treptat, treptat însă, privirile celorlalți, bolnavi, cu suferințele roase de flagelul răului, erau atrase de piatra nestemată ce o purta Avraham. Exemplul lui devenea învățătură.

Când a murit, când „a venit cu ale sale zile”, oamenii au întors

Continuare în p. 8

TELEGRAMĂ

Cătred
AMBASADA STATULUI ISRAEL LA BUCUREȘTI

Conducerea Federației Comunităților Evreiești din România, laolaltă cu numeroși membri ai Comunității Evreilor din București veniți la conferința săptămânală de educație iudaică, vă transmit Dvs. și vă roagă să transmiteți Guvernului israelian profunda compasiune pentru victimele odiosului atentat terorist din Tel Aviv săvârșit în dimineața zilei de 19 octombrie 1994, în urma căruia au fost ucise cel puțin 22 de persoane și rănite alte peste 40.

Groaznica veste despre abominabila crimă, care încearcă să oprească procesul de construire a păcii în Orientul Mijlociu, ne-a onestemat și indignat, îndemnându-ne să condamnăm cu hotărâre actele scelerate ale inamicilor păcii, ale dușmanilor conviețuirii în armonie într-o zonă atât de încercată a planetei noastre.

Vă rugăm să transmiteți familiilor îndoliolate condoleanțele noastre.

De asemenea, dorim Guvernului și poporului israelian forța necesară de a continua lupta curajoasă pentru instaurarea păcii și propășirea neîntreruptă a Țării Sfinte.

Președintele Federației
Comunităților Evreiești din România,
Acad. prof. dr. NICOLAE CAJAL

SALT PESTE UMBRE

De când împăratul Constantin a convertit populația la creștinism - pe la începutul secolului al IV-lea - și a făcut din creștinism religie de stat, prigonirea evreilor a fost ridicată la rangul de rațiune de stat și a rămas ca atare, până la cel de-al doilea Conciliu de la Vatican.

Deci, timp de aproape 1 500 de ani, susținătorii eclesiastici triumfători ai Bisericii Catolice au uzurpat rugăciunile principale, atributele și învățăturile poporului ales de Dumnezeu și i-au luat locul în toate principiile primordiale ale monoteismului, fără a dori să se împace cu ideea că evreii apărau în continuare cu strășnicie și consecvență credința strămoșilor lor.

Din vremea, regelui David, Ierusalimul a fost doar o singură dată lipsit de evrei - în cei o sută de ani ai regalității despote a cavalerilor cruciați. Tradiția respingerii și a urii, credințe greșite și superstiții, clișee false și discriminatorii au putut fi distruse deabia când, în zilele noastre, Papa Ioan al XXIII-lea, a început să pună capăt vechilor sloganuri antisemite și, sub imperiul remușcărilor la gândul că seculara ostilitate față de evrei a stat la baza Holocaustului, el a convocat al II-lea Conciliu de la Vatican pentru a

pune capăt acuzației nedrepte de deicid și prigonirii nedrepte a evreilor.

Poziția Statului Israel, sprijinit de evreii din lumea întreagă, favorabilă stabilirii relațiilor diplomatice cu Vaticanul s-a manifestat împotriva umbrelor profilate de trecutul, adesea nefericit, al raporturilor iudeo-creștine și pe un fundal de neîncredere și animozitate, care a amânat această recunoaștere timp de 45 de ani. Astfel, Biserica Catholică a început, în cele din urmă, să se împace cu ideea că evreii nu sunt nici convertibili, nici exterminabili și că dorința lui Dumnezeu este ca poporul Său, împlinind vorbele profetilor, să se reîntoarcă din cele patru puncte cardinale în Țara Făgăduinței, din care a fost izgonit de ocupații romani, în urma rezistenței armate a evreilor ca popor monoteist și domic de libertate față de romanii politeiști și asupritori.

Deși cel de-al II-lea Conciliu de la Vatican a transmis, încă din 1965, documentul prin care Biserica Catholică cerea iertare evreilor, referindu-se la faptul că rădăcinile creștinismului rezidă în evreimea întotdeauna îndrăgită de Dumnezeu, care nici atunci, nici acum nu are nici o vină sau participare la patimile lui Hristos, au trecut aproape alți treizeci de ani până ce Vaticanul și

sărit în cele din urmă peste propria umbră și a recunoscut Israelul.

Dacă Biserica Catholică regretă și deplânge - în documentul de atunci - ura și prigonirile la care au fost supuși evreii și condamnă orice altă discriminare și prigoană și dacă acum, prin recunoașterea deplină a Statului Israel, a făcut un nou pas important în direcția concilierii, trebuie să se recunoască și faptul că încă n-au fost înlăturate toate prejudecățile acumulate în mințile multora în decurs de 1500 de ani de antagonism. Papa Ioan al XXIII-lea și, actualmente, Papa Ioan Paul al II-lea s-au angajat pe o nouă cale, marginită de spini multor prejudecăți.

Menirea bisericii va fi să propovăduiască de la amvon mesajul unor relații corecte și să-l planteze în conștiința oamenilor, în locul respingerii și al urii.

Vaticanul recunoaște acum statul evreilor, carea devenit din nou o realitate internațională. Prin aceasta, se vedește pentru toată lumea voința evidentă a lui Dumnezeu și ceea ce are nevoie s-o urmărim toți și pe care El ne-o treazează: acceptare, respect și conciliere - de la Roma la Ierusalim și de la Ierusalim la Roma.

Dr. RITA KOCH

Nume evreiești și sorgintea lor biblică

Numele de Frankfurter nu provine (în mod imperios) de la Frankfurt, cel de Wiener - de la Wien (Viena), iar numele evreiesc de familie Berlin și Berliner nu au, de cele mai multe ori, nimic de-a face cu capitala germană. Nu orice Horowitz poate deduce originea sa din boemianul Horovice, iar casa originară a familiei Rotschild (trad. - firmă roșie) din ghetoul frankfurter purta nu firmă roșie, ci verde! Acestea sunt doar câteva dintre rezultatele deosebite ale cercetărilor întreprinse de profesorul Heinrich Guggenheimer (Basel/New York), expuse într-o conferință organizată

de Șomrei Tora, sub titlul: „Conținutul evreiesc al numelor ebraico-germane” și prezentată în fața unui public puțin numeros, dar avizat.

Matematicianul a cercetat, timp de douăzeci de ani, împreună cu soția sa Eva, născută Horovitz (lingvivist), originea și semnificația numelor de familie evreiești, publicând, pe această temă, o operă monumentală, în care sunt enumerate 65 000 de nume (Heinrich W. Guggenheimer and Eva H. Guggenheimer - Jewish Family

Continuare în p. 8

ÎN ACEST NUMĂR:

- ȘTEFAN IUREȘ: S-a stins Manole Marcus? pag. 2
- IOSIF SAVA: Vioara lui Oistrach pag. 3
- EZRA ALHÁSID: Regele Juan Carlos în vizită la Sinagoga din Toledo pag. 6
- TEODOR GHEORGHIU: Afacerea Dreyfus pag. 4

Un obiectiv necesar

STUDIAREA ISTORIEI
EVREILOR DIN ROMÂNIA

La 11 octombrie a.c., în sala de festivități a Comunității Evreilor din București, **prof. dr. Carol Iancu, de la Universitatea „Paul Valéry” din Montpellier**, directorul Centrului de Cercetări Evreiești din cadrul aceleiași instituții, a conferențiat despre „Lupta internațională pentru emanciparea evreilor din România - documente și mărturii”, subiectul unui recent apărut volum al domniei sale.

Dr. Liviu Rotman, director al Institutului de Cercetare a Diasporei „Goren Goldstein”, de la Universitatea din Tel-Aviv, și dl Sergiu Stanciu, director al Centrului de istorie a obștii evreilor din România, din cadrul F.C.E., și sediul la București, au relevat alte aspecte ale aceleiași teme, în cuvântările, cu caracter de postfață, ce au urmat prelegerii profesorului Carol Iancu.

Reuniunea a fost prezidată de acad. **prof. dr. Nicolae Cajal, președintele Federației Comunităților Evreiești din România.**

Au participat conducători ai F.C.E. și C.E.B., reprezentanți de frunte ai vieții culturale românești, ziaristi, un numeros public. Au fost prezenți dna Lily Hahami, consilier cultural al Ambasadei Statului Israel la București și dl Viel, consilier cultural al Ambasadei Franței în România, cu dna..

Evidențind faptul că profesorul Carol Iancu, originar din România, cu studii în Israel și în Franța, doctor în istorie, director de onoare al Asociației Prietenilor lui Jules Isaac, vicepreședinte al Asociației Iudeo-Creștine ș.a., desfășurând o bogată activitate de cercetări istorice, și-a dedicat o bună parte a preocupărilor d-sale studiului istoriei evreilor din România, acad. Nicolae Cajal a considerat că prelegerea profesorului Carol Iancu - oaspete de onoare al obștii noastre - prefațând seria conferințelor Centrului de istorie a obștii evreilor din România, reprezintă un moment de referință în viața culturală comunitară.

După o succintă prezentare biografică, cu reverberații emoționale firești față de perioada de formare a personalității în țara natală, conferențiarul a marcat principalele momente ale luptei pentru emanciparea evreilor din România (Revoluția de la 1848, Unirea Principatelor Române, Războiul de Independență de la 1877, primul război mondial), eforturile diplomatice ale marilor puteri (Franța, Germania, S.U.A.), conjugate cu manifestări ale solidarității evreiești (Crémieux, Peixoto etc.), culminând cu revendicările prezentate de Comitetul delegației evreiești în cadrul Congresului de la Paris, în 1919 - constând în recunoașterea Palestinei de atunci ca un câmin național al evreilor, recunoașterea drepturilor cetățenești celor care nu au aceste drepturi, recunoașterea drepturilor de minoritate evreilor care trăiesc în centrul și estul Europei. Prin acordarea lor, s-a trecut de la principiul juridic al naționalităților la dreptul juridic al minorităților. Recunoașterea României Mari a fost condiționată de acordarea drepturilor cetățenești evreilor locuind în acest spațiu geografic. Este demn de menționat - a arătat d-sa - că cel ce a redactat documentele privind drepturile minorităților în noua Europă, în care să fie statuată respectarea identității

naționale a tuturor etniilor trăitoare într-un stat sau altul, a fost dr. Wilhelm Filderman, doctor în drept al Universității din Paris, unul dintre corifeii vieții evreiești din România. Pe măsura înaintării procesului de emancipare a evreilor din România după 1919, respectiv, între anii 1919-1923, ia amploare campania naționalistă de nerecunoaștere a drepturilor cetățenești ale evreilor; în 1922 au loc mișcări antisemite. În perioada interbelică, dintre cei aproximativ 800 000 de evrei din România, circa 35 000 de familii pierd cetățenia română, potrivit Legii Mârzescu, prin care dreptul la cetățenie era menținut numai dacă evreii din teritoriile românești

DIN VIAȚA ȘI ACTIVITATEA F.C.E.

făceau dovada că sunt născuți în România, condiționare discriminatorie care n-a fost impusă nici unei alte naționalități.

Arătând că volumul de documente al profesorului Carol Iancu reprezintă un moment important al istoriografiei evreilor din România, dr. Liviu Rotman, editorul cărții, a subliniat faptul că prof. Carol Iancu este primul care reușește să încadreze istoria evreilor din România în istoria României, remarcând actualitatea cercetărilor d-sale și salutând proiectul Academiei Române (autori: academicienii Mihai Drăgănescu, Dan Berindei și Nicolae Cajal) de alcătuire a unei comisii mixte, formată din istorici evrei și români, care să se ocupe de studiul istoriei evreilor din România.

Cartea profesorului Carol Iancu, a menționat dl Sergiu Stanciu, reprezintă un răspuns la problemele curente care demonstrează strângerea relațiilor dintre toți specialiștii care se ocupă de istoria evreilor din România.

Exprimându-și aprecierea față de activitatea profesorului Carol Iancu și a doctorului Liviu Rotman, acad. Dan Berindei a insistat asupra ideii de destelenire, în noile condiții create după 1989, a unui trecut care ne este comun. Mai buna cunoaștere reciprocă duce la conviețuirea armonioasă între etnii, condiție esențială a unei societăți democratice.

Dnii dr. Arthur Maiersohn, Willy Moglescu, N. Demeny, Victor Bărlădeanu, T. Wexler, Țicu Goldstein, doamnele Maria Banuș și Ida Shotek au evidențiat, în luările lor de cuvânt, necesitatea unei mai mari apropieri de poporul român, activitatea exemplară, în acest sens, a lui Moses Gaster și reciproca - articolele împotriva antisemitismului scrise de Argezi, Costaforu și mulți alții - și au propus inițierea unui congres organizat la București, cu participarea unor reprezentanți ai Centrelor de istorie a evreilor din Israel și din România.

Mulțumind conferențiarilor și participanților la acest „eveniment cultural” al obștii evreiești bucureștene, acad. Nicolae Cajal și-a exprimat convingerea apropierii între etnii prin cunoaștere reciprocă, a ajungerii la adevăr și prin relevarea contribuției evreilor la dezvoltarea societății românești și universale.

VIZITE

Federația Comunităților Evreiești din România a primit, în ultima parte a lunii octombrie 1994, două vizite ale unor importante personalități: Sir Sigmund Sternberg, președinte executiv al Consiliului Internațional de Prietenie a Creștinilor și Evreilor, cu doamna, precum și dl dr. Arie Wolf, director general al Departamentului pentru studenți, tirați și relații internaționale din cadrul Organizației Mondiale Sioniste

(W.Z.O.).
Au avut loc, cu acest prilej, întâlniri și discuții rodnice ale domniilor lor cu conducerea F.C.E. și cu intelectuali din cadrul comunității noastre.

Au fost dezbătute probleme ale relațiilor interconfesionale și ale organizării unor cercuri de studii pentru intelectuali, cu posibilități largi de difuzare a cunoștințelor iudaice în masă.

Colțul asistatului

Reuniuni culturale

În ziua de 29 septembrie a.c., la Clubul asistaților, organizat în sala din str. Popa Soare, a avut loc o deosebită manifestare artistică, la care și-au adus contribuția artiști

din str. Popa Soare, a avut loc, la 6 octombrie, o întâlnire cu profesorul Marc Clarian, care a fost pentru a treia oară oaspetele asistaților. Prin povestirile sale în legătură cu călătoriile și prelegerile ținute în diferite țări pe care le-a vizitat, el i-a purtat prin Europa. Expunerea sa a fost urmărită cu viu interes și cu deosebită plăcere.

A urmat un program artistic. Tânărul violonist Dan Schor a interpretat Sonata în sol major de Mozart, acompaniat la pian de tânăra Eva Cușmir. Dirijorul Izu Gott a interpretat vocal și la acordeon melodii populare evreiești în idiş și în ivrit. Apoi, împreună cu doctorița Luiza Cohn și Mihaela Apostol din formația „MENORA”, au susținut un program de divertisment, într-o atmosferă foarte plăcută.

Întâlnirea s-a încheiat cu masa de prânz servită de restaurantul ritual. Din nou, s-a aflat în mijlocul asistaților doamna Mara Cohen, reprezentantă a „Joint”-ului - organizație care a inițiat și susține asistarea materială și spirituală a nevăzătorilor.

ai T.E.S.-ului: Silviu Stănculescu, Roxana Gutman, Andrei Mădescu (pian), Sorin Dragoș (vioară), împreună cu directorul adjunct Waldman.

Actorii menționați au citit din Caragiale, Topârceanu și Șalom Alehem, iar instrumentiștii au interpretat melodii vechi evreiești. Programul artistic a durat circa o oră și jumătate, fiind viu aplaudat.

Din nou despre nevăzători. Tot la Clubul

Programul conferințelor
pe luna noiembrie 1994

06.11.1994 - ora 11⁰⁰ - Sala din str. Popa Soare nr. 18

- ing. Sandra Segal - „Antisemitismul de la origini până în zilele noastre”.

13.11.1994 - ora 11⁰⁰ - Sala din Popa Soare nr. 18

- scriitorul Victor Bărlădeanu - „Utopia iudaică de la profetia la scriitorii literaturii științifico-fantastice contemporane”

20.11.1994 - ora 11⁰⁰ - Sala din Popa Soare nr. 18

- dr. Alexandru Elias - „Aspecte ale extremismului naționalist posttotalitar”

27.11.1994 - ora 11⁰⁰ - Templul Coral

- acad. prof. dr. N. Cajal - „Hanuca”

Va urma un program susținut de corul de copii „Talmud Tora” și corul de tineret „Șira Vezimra”, dirijor - Izu Gott.

CONVOCARE

Se convoacă membrii ASOCIAȚIEI EVREILOR VICTIME ALE HOLOCAUSTULUI din Municipiul București pe data de 22 noiembrie 1994 la ora 10⁰⁰, în sala de conferințe din str. Popa Soare nr. 18, etaj I, pentru informare și completarea comitetului.

AIZIC JUKOVSKI אִיזִיק יֻכּוֹבְסְקִי

A plecat dintre noi prim-cantorul AIZIC JUKOVSKI, cu aceeași modestie cu care, de fiecare dată, din mijlocul nostru înălța pentru noi toți rugile sale la altar. Cu el s-a stins încă o personalitate aureolată de cea mai frumoasă misiune, slujirea obștii.

S-a născut la Râșcani, județul Bălți (Basarabia), unde a urmat școala primară și liceul și unde, la heder, s-a familiarizat cu textele sfinte de bază.

Între anii 1928-1933, la Chișinău, a urmat Conservatorul (secția canto) și s-a perfecționat la hazanatul cu mari specialiști.

După absolvirea Conservatorului, a oficiat în sinagogi din Basarabia, Moldova și Bucovina, iar din 1936, la Bacău, la sinagogile „David Herșcovici”, „Rabi Israel” și, ulterior, la Sinagoga Cerealiștilor. În 1964, s-a stabilit în București și a oficiat la Sinagoga Mare, după care a trecut la Templul Coral, slujind și în comunitățile din țară și fiind pretutindeni unanim apreciat pentru spiritul său de dăruire și pentru profunzimea sa culturală iudaică.

Prin încetarea din viață a prim-cantorului Aizic Jukovski, rămâne un gol care va fi greu resimțit de Comunitatea Evreilor din România.

La ceremonia funebră care a avut loc în ziua de 26 octombrie a.c., la Cimitirul din Șos. Giurgiului, a vorbit dl ing. Osy Lazăr, în numele Federației Comunităților Evreiești și al Comunității Evreilor din București.

Cu profundă durere în suflet familia anunță că, în seara zilei de 24 octombrie 1994, s-a stins din viață prim-cantor AIZIC JUKOVSKI, cu minunat și prieten al tuturor.

Fie pururea amintirea lui neștearsă!

ÎN ATENȚIA CITITORILOR

Se aduce la cunoștința cititorilor că înscrierile pentru abonamente pe anul 1995 la REVISTA CULTURAL MOZAIC se fac până la 20 noiembrie 1994.

Costul unui abonament anual este de 3 450 lei, iar pentru șase luni - 1 800 lei.

Pentru a se primi la timp revista, abonamentul trebuie achitat la sediul F.C.E. din București, str. Sf. Vineri nr. 9, sect. 3, iar pentru provincie, la sediul comunităților respective sau prin mandat postal, pe adresa: F.C.E., cont virament 45.10.7.062, B.C.R., București, sect. 3.

IERUSALIM

oraș al contradicțiilor, oraș al coexistenței

Un oraș ca figură centrală într-un roman, acesta-i Ierusalimul, în cartea autoarei israeliene Shulamit Hareven, carte care, în originalul ei ebraic, poartă titlul „Orașul cu îndelungată istorie”. Autoarea înfățișează - în 1931 -, ca într-un tablou impresionist, un aspect multilateral al vieții și activității în Orașul Sfânt. Ierusalimul, al cărui parfum, al cărui zumbet binefăcător și a cărui reverberație cromatică în asfințitul de soare sunt descrise detaliat de autoare cu multă afecțiune, constituie fundalul pentru istoria a trei familii, care trăiesc în Palestina pe vremea mandatului britanic.

Dr. Heinrich Barsch, medicul venit din Germania, se dedică integral pacienților săi și aduce ceva aidoma unui suflu de cultură europeană în orașul cu un iz net oriental.

Apoi mai este aici familia arabului Subhi Bey, a cărui soție este libaneză. Și, în sfârșit, cititorul face cunoștință cu familia sefardă a lui Dan Isaac Amarillo.

Soarta Ierusalimului și evenimentele politice din anii '40 ai acestui secol se oglindesc în istoricul vieții Sarei Amarillo. Tatăl ei a dispărut pe când ea era copil încă. A crescut într-un oraș plin de tensiuni politice și contradicții, dar care cunoaște și relații amicale între locuitorii evrei și arabi. Ca soră de caritate, se îngrijește de bolnavi, a căror origine îi este indiferentă. După ce s-a căsătorit

și a devenit mamă, s-a reîntâlnit cu dragostea ei din tinerețe - Matti. Datorită tentației tainice generate de această reîntâlnire, ea învață să aprecieze satisfacția tihnită a vieții de toate zilele.

Coexistența evreilor, musulmanilor și creștinilor conferă orașului - în acest roman - forța sa de atracție. Dar, pe când sfârșitul perioadei mandatului britanic se apropia în mod implacabil, iar reînființarea statului evreiesc se profila la orizont, relațiile dintre diferitele grupe ale populației s-au înrăutățit. Ura și neîncrederea au crescut, iar violența a

cunoscut o nedorită escaladare.

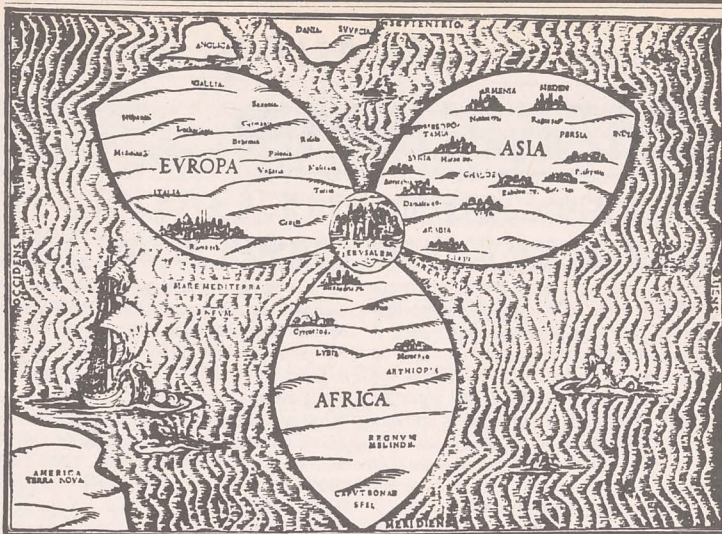
Cititorul se va regăsi parcă în atmosfera tensionată ce domnește azi pe străzile

Ierusalimului. Romanul lui Hareven a apărut, în originalul ebraic, la cinci ani după Războiul de șase zile și are, actualmente, efectul unei pledoarii în favoarea rațiunii și a toleranței, care face posibilă o conviețuire între diferitele grupe. În această perioadă este iarăși deosebit de actual ca, mai devreme sau mai târziu, statutul Orașului Sfânt să fie clarificat într-un amplu tratat de pace, încheiat cu vecinii arabi.

O carte interesantă, care își așteaptă traducătorii. Ar fi un mare șgvruc dacă s-ar putea face culturii popoarelor.

ANAT JÜTE
(Din revista „Allgemeine“)

O pledoarie în favoarea înțelegerii:
romanul
lui Shulamit Hareven
„IERUSALIMUL SAREI“

■ O hartă din 1850, în care Ierusalimul este considerat centrul lumii

Catacombele cu sarcofage

La 20 km sud-est de Haifa, între Muntele Carmel și înălțimile Galileii Inferioare, se află o colină acoperită cu gazon crud, cedri și flori multicolore. Nimic nu arată că aici, lângă localitatea Tivon, te găsești la frontiera a două lumi.

Suntem la Beth She'Arim, împărăția umbrelor! Sub colină, în catacombele tăiate în rocă, de mână omenească, sunt adăpostite circa 100 de sarcofage. Toate croite după aceeași dimensiune, cântărind, fiecare, patru tone. Similitudinea dimensiunilor nu este întâmplătoare. Porțile glisante - de acces în catacombe - se deschid exact cât să le permită intrarea!

Locul, descoperit în 1936, a condus la cercetări asidue. S-a constatat că aceste

catacombe au fost excavate acum 2 200 de ani. Ele au avut un anumit rol în viața națională și religioasă a locuitorilor din nordul Israelului. După căderea celui de-al Doilea Templu, ele au servit ca adăpost oponenților Romei cotoptoare, ca Bar Kohba, de pildă. Tot aici au sălășluit și Rabi Yehuda Hanasi și discipolii săi, edificatorii „Mișnei”.

În preajma colinei s-au găsit urme de așezări omenești: case de locuit, o presă de ulei, monede antice și ruinele unei sinagogi - în stil roman, ca la Capernaum - din secolul al treilea al erei actuale.

Sarcofagele din necropolă prezintă interesanta interferențe istorice. Ele sunt decorate cu basoreliefuli antropomorfe, figuri geometrice și inscripții greco-romane, dar și cu însemne clasice iudaice: menore, șofare, Table ale Legii și extrase ebraice din Biblie, gravate în piatră.

Vizita la Beth She'Arim te îndeamnă la reflecție. Este limpede că împrăștierea efectuată de romani nu a fost totală. În locuri mai puțin accesibile, populația autohtonă a continuat să-și ducă viața iudaică, cu toate suferințele inerente.

Și se pare că elitei intelectuale evreiești i se păstra o adâncă venerație. Așa că, după dispariția pământească a marilor învățați, trupurile lor erau adăpostite în locuri ferite de prigonire, ca Beth She'Arim.

Cercetările nu și-au spus ultimul cuvânt. Dar suntem convinși că vor aduce noi date științifice privind perenitatea evreilor în Țara Sfântă.

S. BAROCH

FRUCTE EXOTICE DIN DEȘERT

Foarte apetisant este un fruct cu un conținut redus de grăsime și cu gustul unui pudding de ciocolată! Ca și un fruct alb-cenușiu de forma fructului de ananas și cu miezul gustos și untos! Tot astfel, un fruct citric cu un miez moale ca untul ar corespunde mai degrabă gustului sau unului, maroniu-închis, de forma prunei, cu gust de curmală amestecată cu măr!

Acese fructe exotice, și altele, au fost adaptate de dr. Elaine Solowey, pe o plantație experimentală de fructe, pe un teren uscat și sărat din deșertul Neghev. Dr. Solowey a sosit acum douăzeci de ani în Neghev, după ce își petrecuse copilăria la ferma bunicii ei din Modesta - California și studiasse în Statele Unite horticultura și agricultura, punând un accent special pe fertilizarea terenului agricol. Ea a fost, apoi, timp de douăzeci de ani, membru al kibutzului Keturah. În acest timp, dr. Solowey a plantat 9 000 de curmală, pomi de Pomela și mango pe plantațiile kibutzului, ale căror fructe sunt vândute actualmente în toată lumea.

„Chiar când fructele cresc bine, asta nu

înseamnă că ele și plac”, spune dr. Solowey. „Membri ai kibutzului se ferec adesea când eu, apar cu un fruct nou pe care ei trebuie să-l guste! Dar am o surmedie de variante, printre care 24 de soiuri plantate de mine, care sunt deosebit de promițătoare, ba chiar două soiuri agraie de acești oameni”.

Dintre acestea fac parte „Holocereus Undata”, transplantat din California (fruct lipsit de ghimpi, de forma unui ananas, pe care cei șase fii ai dr. Solowey l-au denumit, pentru culoarea sa alb-cenușie, „fruct de onomastică”); un fruct negru (care imită pudding-ul de ciocolată și se pretează minunat la prepararea chec-urilor și a unor băuturi din lapte), un altul alb din Mexic (fruct citric cu gust ca o încrucișare de mango și avocado dulce); un măr din India (măr-curmală); un „bereus peruvianus” - din America Centrală (un fruct de cactus comestibil, asemănător cu un kiwi proaspăt și parfumat); o fasolă oleaginoasă, de forma unei migdale, care poate fi prelucrată într-un minunat ulei de salată; și o marulă (un fruct zemos, asemănător cu Guajave, care se mănâncă în Botswana).

Plantația dr. Solowey este cea care are cel mai mare succes, din cele cinci plantații experimentale de pomi fructiferi din Neghev. În total sunt cultivate pe aceste plantații peste 40 de soiuri, dintre care unele nu au fost cultivate niciodată înainte, cu ajutorul și sub indicațiile prof. Yosef Mizrahi, fitofiziolog și specialist în horticultură de la Universitatea Ben-Gurion.

Durează circa trei ani până când un pom fructifer experimental crește, fiind supravegheat de aproape, și până se află dacă poate fi cultivat în mod planificat, iar fructele pot fi valorificate sub raport economic. Dar și atunci mai trebuie așteptat un timp: cumpărătorii trebuie să le placă gustul noului fruct, iar numeroase piedici birocratice și logistice trebuie și ele înlăturate.

Dr. Solowey este optimistă. „Avocado și smochinele au succes, afirmă ea. Un fruct cu o coajă păroasă, maronie, numit kiwi, a devenit atât de popular, încât de mult nu mai este socotit exotic. În următorii doi ani, noile fructe vor cucerii vertiginos lumea”.

I. SALATER

Destul cu merele și bananele, portocalele și perele! Avocado și kiwi nu mai sunt o atracție! Cine mai poate aștepta cățiva ani va putea alege, dintr-un spectru de fructe noi de pe piețele europene și americane, noi delicatose.

Cu privirea spre viitor

La sud de Beer Sheva - capitala ținutului deșertic Neghev - există un kibutz cu numele Sde Boker. Dar renumele acestei așezări agricole cooperatiste îl dă Muzeul memorial Ben Gurion (dedicat celui care a fost 13 ani prim-ministru, șef al primului guvern de după proclamarea independenței Statului Israel).

Puținele încăperi - amenajate în chiar fosta sa locuință - sunt pline de exponate care ne introduc în lumea fascinantă a tinereții și maturității fostului emigrant din Polonia. Ben Gurion, împreună cu alți camarazi de luptă au făcut din năzuințele sionismului politic al lui Herzl o realitate vie. Surprinde că - deși „locatarul” era conducătorul unui partid socialist - bucătăria reflectă regulile cașrutului, ce era respectat cu strictețe. De fapt, un semn de omagiu al unui mare om de stat față de religia care a constituit temelia rezistenței

și continuității evreilor în Diaspora și în Eretz Israel.

Nu departe de kibutz, ales de Ben Gurion ca loc de reședință pentru ultima parte a vieții sale, se află mormântul său, alături de cel al soției. Situat pe un promontoriu - dar pe o mare de nisip și nu de apă -, este împrejmuit de dunele deșertului Neghev. Aici a dorit să fie înhumat, cu fața spre Neghev, pe care și-l imagina populat, civilizat, înfloritor.

Prin munca harnică a locuitorilor, de la Beer Sheva la Eilat, se înmulțesc localitățile, iar pentru viitor se prevede realizarea unei mari populații a pustului.

De sus veghează Ben Gurion la înfăptuirea visului său: înflorirea pustului într-o țară în care să curgă din nou lapte și miere.

MERIDIANE • העולם ומלואו • MERIDIANE

**SINAGOGA
DIN
CENTRUL
VIENEI**

**SUS: Interiorul
sinagogii apare
pe o cupă
de kiduş**

**JOS: Fațada
sinagogii**

Evreii din Viena, la sfârșitul secolului al XIX-lea

Într-o lucrare publicată în 1905 în engleză și tradusă în 1993 în germană (Steven Beller. *Wien und die Juden, 1867-1938*. Aus dem englischen übersetzt von Marie Therese Pitner. Böhlau Verlag. Wien-Köln-Weimar, 1993, 288 p.), sunt analizate și prezentate orientările culturale ale evreilor din Viena, în special în perioada dintre anii 1867 și 1918, accentul fiind pus pe contribuția unor creatori evrei (în domeniile literar, artistic, filozofic, muzical, teatral) la cristalizarea aceluia dat spiritual ce a fost caracterizat ca specific vinez și denumit „fin de siècle”. În fond, autorul se află pe terenul unei istorii a mentalităților.

Opinia sa este aceea că „... în fapt, evreii au fost aceia care au creat Viena răngul pe care l-a avut în domeniul culturii moderne” (p.266).

Personalități și creatori ca Sigmund Freud, Otto Weininger, Hermann Wittgenstein, Max Reinhardt, Arthur Schnitzler, Theodor Gomperz, Hans Kelsen, Hugo von Hoffmannsthal, Arnold Schönberg, Gustav Mahler, aparținând evreimii vienzene (indiferent dacă au existat și convertiri) și care au dat strălucire Vienei, dar și culturii europene, sunt exemple în sprijinul concluziei autorului.

Acesta s-a preocupat atât de problemele statistice (de exemplu, numărul evreilor față de totalul elevilor în celebrele licee Theresianum, Schotten, Mariahilfer, Wasa, Elisabethgymnasium; proporția evreilor în diferitele profesii, ca avocați, medici etc.), cât și de curentele de idei, de la liberalism la conservatorism, de la tradiționalism la ateism și socialism; nu sunt neglijate nici soloanele literare și cafelele specifice vieții artistice vienzene, ca și, bineînțeles, teatrul, opera, arhitectura.

Antisemitismului de toate nuanțele îi este dedicat un întreg capitol al lucrării.

Notele de subsol, vasta bibliografie, ilustrațiile, indexul aparțin excelentului aparat critic al volumului.

Am cita din introducere aparținând tot autorului - următoarea concluzie: „Constituie o realitate faptul că mulți, poate chiar majoritatea celor mai cunoscuți reprezentanți ai culturii vienzene a sfârșitului de secol (fin de siècle) - cu excepția artelor plastice și arhitecturii - au fost de origine evrească” (p.12).

Concluzia poate supăra pe fanaticii naționaliști austrieci și germani, dar nu e prima dată când adevărul supără. S-au mai supărat și alții, orbiți de naționalism.

Autorul și-a atins scopul propus și anume, acela de a stabili riguros contribuția evreilor la strălucirea unei culturi esențialmente germane, dar specific vienzene, contribuție ce a dus la îmbogățirea patrimoniului spiritual european.

BETINIO DIAMANT

Locul unde s-a săvârșit fărădelegea

22 de skinheads, care au sosit cu un autobuz, au încălcat terenul fostului lagăr de exterminare Buchenwald, cu strigăte de „Sieg Heil” și cu salutul hitlerist și au aruncat cu pietre în clădirea muzeului comemorativ, avariind-o. Ei au amenințat o funcționară a acestui muzeu că o vor arde.

Ambasadorul Israelului în Germania, Avi Primor, a criticat faptul că poliția locală nu i-a arestat pe profanatori. Primor a vizitat locul unde s-a săvârșit fapta. „Noi suntem îngrijorați, deoarece vedem prea des asemenea lucruri în diferite părți ale Germaniei, ca să le privim drept întâmplătoare”, a afirmat el.

Secretarul de stat la landului, Christian Färber, care l-a însoțit pe

UN SUCCES PE CALEA PĂCII ÎN ORIENTUL APROPIAT TRATATUL DE PACE ISRAELIANO-IORDANIAN

Miercuri 26 octombrie 1994 - 21 Heșvan 5755 - a fost semnat Tratatul de Pace dintre Israel și Iordania, moment istoric în procesul general de pace dintre Statul Israel și țările arabe vecine.

A fost un drum lung și greu care a cerut sacrificii de ambele părți și, mai ales, multă înțelepciune și mult curaj, dar viitorul va arăta, desigur, că merită să faci și unele sacrificii ca să obții o pace în demnitate. Este, sperăm, încă un pas - după pacea cu Egiptul - pe calea obținerii unei

păci globale în zonă, de pe urma căreia și Israelul și țările arabe vecine vor avea de câștigat.

Războaiele au pricinuit pierderi de vieți omenești de ambele părți și pierderi de bunuri și de valori culturale de care oamenii au atâta nevoie.

Pacea va aduce progres pentru toți și, dacă Siria va înțelege să se alătorească efortului comun, dovedind flexibilitate, iar teroriștii nu vor mai primi sprijin în demeritațiile lor acțiune distructivă, zecile de milioane de locuitori ai regiunii vor putea beneficia de condiții

de viață mult mai bune, în deplină liniște și siguranță.

Cu neostoita noastră dragoste de pace, bază a eticii iudaice milenare, salutăm cu entuziasm și încredere acest act istoric încheiat prin efortul comun israelian și iordanian și cu sprijinul efectiv al Statelor Unite ale Americii și care pune astfel capăt unui război de 46 de ani și le urăm tuturor

הן שמה. להיים מוננים ולשלום

„Totul pentru o viață bună și în pace”, pentru progres și înflorire în Orientul Apropiat și în întreaga lume.

La Rouen

Academie evreiască în evul mediu

Rouen, oraș plin de viață fremătătoare, tezaurul unor capodopere artistice, a fost capitala Normandiei încă din epoca carolingiană. Ghetoul medieval din oraș trebuie să fi semănat, prin agitația lui, cu un stup de albine. În acest cartier se găsesc resturile unei sinagogi, situate la peste patru metri sub pavajul curții de onoare a palatului de justiție gotic. După al doilea război mondial, a fost construit acolo, în cursul restaurării, un parcaj. Un buldozer făcând străpungerea, a fost decopertat un monument de cultură al istoriei evreiești. Norman Golb, profesor la Institutul pentru istorie evreiască de la Chicago, a demonstrat, pe baza surselor literare (vezi „Toldoth Mayehudim beir Rouen bimé habenuyim”, „Istoria evreilor din orașul Rouen în evul mediu”, Tel-Aviv, 1976), existența acestui important centru intelectual din

nord-vestul Europei.

Învățații evrei de la Rouen au fost bine cunoscuți în Europa medievală. Astronomul Abraham ibn Ezra a publicat în 1154, la Rouen, tabele astronomice, a alcătuit comentariul la *Exodus*, despre psalmi și despre regele David. Învățățul Samuel ben Meir a scris comentarii biblice, remarcabile prin logica și inteligibilitatea lor și chiar interpretări la Talmud. Un text ebraic, aflat azi la Oxford, descrie regulile academiilor evreiești de atunci din vestul Europei: între altele, celibat în timpul întregului studiu, care dura între 13 și 21 de ani. Studenții erau numiți „perușim”. Academia putea fi părăsită numai pentru mâncare și somn, niciodată nu trebuiau rostite cuvinte frivole. Profesorilor le era permisă o vizită în familie numai de Șabat.

Fosta sinagogă a fost descrisă într-un „Plan de Rouen” din 1790 ca

o „construcție pătrată din piatră, cu două etaje boltite, al cărei interior este o semisubterană de 19 picioare înălțime”. Iar un plan din 1738 arată sinagoga pe partea de sud de pe Judengasse (ulița evreiască), deci în colțul de sud-vest al palatului de justiție actual. Într-un desen de detaliu al planului este indicată nișa pentru păstrarea Sufurilor de Tora.

Acest tip de plan al sinagogilor medievale din nord-vestul Europei a fost găsit de Richard Krautheimer pentru Rouffach (Alsacia), ca și pentru Spire și Worms (Renania).

Construcția de la Rouen măsoară în interior 8,45 x 5 metri ca suprafață, iar înălțimea este de 4,70 m. În peretele de nord se găsește o fereastră dublă, în peretele de sud un portal boltit. Pe pereți au fost găsite urmele unor graffiti ebraice. Academia evreiască se găsea la o distanță de 18 metri de sinagogă.

Apartamente cu energie proprie

Cum se poate asigura apartamentelor de bloc o temperatură plăcută și un consum redus de energie? Un proiect al domeniului de specialitate pentru arhitectura de deșert, elaborat la Universitatea „Ben Gurion” din Neghev, și-a propus să răspundă la această întrebare.

Ministerul israelian al Energiei a însărcinat specialiștii în arhitectura de deșert să elaboreze un proiect pentru un bloc de apartamente în Jaffo și să supravegheze construcția acestuia. În clădire urmează a fi testate tehnologiile noi.

Blocul este amplasat pe litoralul

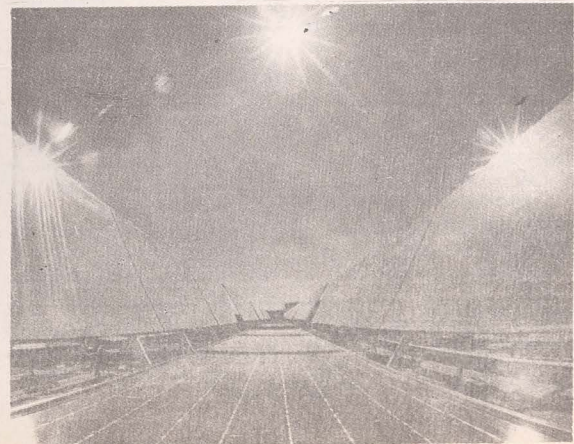
israelian al Mării Mediterane, o regiune în care temperaturile de vară se înscriu între 22 și 29°C, iar umiditatea aerului, factorul climatic cel mai problematic, variază între 65 și 75,4%. La proiectarea clădirii cu șase etaje, cu câte patru apartamente pe fiecare etaj, s-a pus un accent deosebit pe o ventilație naturală. Camerele apartamentelor au, în majoritatea lor, mari deschideri ale ferestrelor în direcția vântului. Un alt mijloc de reducere a dependenței de instalații climatice oferă amplasarea de ventilatoare pe tavan, cu ajutorul cărora se poate obține o temperatură plăcută în timpul perioadei fierbinți a zilei, fără a încălca structura clădirii prin căldură suplimentară.

Instalarea unor deshidratoare

mecanice, pentru reducerea umidității în încăperile închise, este și ea luată în considerare.

Căldura potrivită în timpul iernii va fi garantată de o utilizare generoasă a energiei solare. Aceasta poate fi folosită în mod intens în regiunile de litoral din Israel, unde, chiar în luna decembrie, se poate obține o energie zilnică de aproape trei kilowați/oră pe metru pătrat.

Blocul se află deja în fază avansată de proiectare și de verificare a sistemului de funcționare a instalațiilor. După încheierea lucrărilor, valorile energetice vor fi înregistrate și folosite ca grijă, pentru ca metoda să poată fi aplicată în toată țara, în construcții în care se poate economisi energia.

STIRI

ידיעות

STIRI

RICHARD VON WEIZSÄCKER LAUREAT AL PREMIULUI „HEINZ GALINSKI“

Postului președinte federal i s-a decernat, în vara aceasta, premiul „Heinz Galinski” pe anul 1993, de către Comunitatea Evreiască din Berlin. Președintele Comunității, Jerzy Kanal, l-a apreciat pe Weizsäcker drept un om „care, ca nici un alt german din generația sa, a fost recunoscut în lumea întreagă pentru elocința cu care a prezentat istoria acestei națiuni”. În alocuțiunea sa, rostită cu prilejul celei de-a 40-a aniversări a sfârșitului războiului, Weizsäcker a prezentat, fără exagerare, dacă nu doar punctul de cotitură, atunci pur și simplu o imagine a Germaniei postbelice în ochii opiniei publice mondiale”, a afirmat Kanal.

HERZL ÎN CHINA

Opera clasică a lui Theodor Herzl „Der Judenstaat” și o biografie a fostului prim ministru al Israelului, Menahem Begin, au fost traduse în limba chineză. Câte un exemplar din ambele traduceri au fost trimise în dar Institutului Herzl pentru cercetarea sionismului de pe lângă Universitatea din Haifa.

AMBASADORUL VATICANULUI, FIUL UNEI VICTIME A NAZIȘTILOR

Andrea Cordero Lanzoni di Montezelmo, născut în 1925, a studiat arhitectura la Roma. După ce a lucrat, timp de câțiva ani, ca arhitect, a studiat teologia și, în 1959, a intrat în serviciul diplomatic al Vaticanului. Statele unde și-a exercitat cariera au fost, printre altele: Mexicul, Japonia, Kenya, Noua-Guinee, Nicaragua, Honduras și Uruguay.

În aprilie 1990, a fost numit trimis al Vaticanului la Ierusalim și în Palestina, cu sediul în Cipru.

Din ianuarie 1994, Montezelmo este reprezentant special al Sfântului Scaun în Israel, iar din 15 iunie 1994 - primul ambasador al Vaticanului în Israel.

Tatăl lui Montezelmo s-a numărat printre cei 335 de osteteci (între care 70 de evrei) care, în primăvara anului 1944, au fost uciși de trupele de ocupație germane în peșterile ardeatine de lângă Roma.

URMAȘII AI EVREILOR ÎN INSULE ATLANTICE

Pe două insule din Oceanul Atlantic: Sao Tomé și Príncipe, situate în apropiere de Guineea Ecuatorială și Gabon și aflate sub administrație portugheză, există mulți creștini care

consideră Șabatul drept ziua lor de odihnă.

O delegație israeliană la nivel înalt, care a vizitat recent insulele, fiind în misiune oficială, a găsit confirmarea că acești creștini se trag din evrei. În anul 1587, 120 de copii evrei din Portugalia au fost luați cu forța de lângă părinții lor de către Inchiziția catolică. Ei nu s-au reîntors niciodată, au fost botezați cu de-a sila și s-au căsătorit cu persoane din populația băștinașă neagră.

Sub aspect spiritual, au rămas credincioși religiei moștenite. Ei nu au renunțat, mai cu seamă, la respectarea Șabatului.

ALEGERI ȘI DISTINCȚII

Dr. Steven A. Wexler a fost ales președinte al Societății Oftalmologice din Missouri. Este profesor de oftalmologie la Universitatea din Washington și lucrează în cadrul clinicii universitare sus-amintite.

Rabinul David M. Sofian a fost instalat ca rabin al Templului Emanuel din Chicago. D-sa este absolvent al Universității din Missouri-Columbia și al lui Hebrew Union College din Cincinnati.

Centrul Medical al Asociației Alunilor de pe lângă Universitatea Washington l-a distins pe dr. Ira J. Kodner, șeful Secției Chirurgie a Spitalului Evreiesc din Washington, cu titlul de membru de onoare al Asociației.

Leslie A. Small, reprezentant al Companiei „Arthur Anderson”, a fost ales în Consiliul de administrație al Parcului de Sculptură „Laumeier”. D-sa face parte din conducerea Federației Evreiești din S.U.A.

Frații Gerald J. Fishman, ambii lucrând în cadrul Administrației Naționale Aeronautice și Spațiale (NASA), au primit fiecare Medalia pentru Realizări Științifice Excepționale. Gerald Fishman, astrofizician la NASA (Centrul de Zbor Spațial „Gerald C. Marshall” din Huntsville), a fost distins, de asemenea, cu Premiul Alumnus pentru Arte și Științe de către Colegiul de Arte și Științe al Universității din Missouri-Columbia. Jack Fishman este meteorolog la NASA (Centrul de Cercetări din Hampton).

„OFF-TOFF”

Firma „Off-Toff” din Beit She'an, de prelucrare a produselor avicole, a exportat, în primele nouă luni ale anului, o mare cantitate de șnițele cașer (rituale) congelate și alte produse avicole în Elveția, Franța, Belgia și Suedia, foarte apreciate pentru calitatea lor. „Off-Toff” aparține unui grup de kibutzuri din Valea Iordanului, Beit She'an și de pe Înlălmile Golan și a încheiat și un contract în vederea livrării de păsări filialelor „Burger-King”, dintre care în următorii șase ani vor fi deschise 50 în Israel.

În anul precedent, profitul firmei a fost de 55 de milioane de dolari.

PRODUSE BENEFICE PENTRU MEDIUL AMBIANT

Un copac alb pe un fundal verde va fi pe viitor emblema unor produse israeliene benefice pentru mediul ambiant.

„Israel Standard Institute” (I.S.I.) dorește să confere această emblemă acelor produse care îndeplinesc cel puțin una din condițiile de mai jos: nu elimină și nici nu conțin substanțe ce devin periculoase, au eficiență energetică sporită, conțin materiale re folosibile sau există posibilitatea de a fi ele însele revalorificate, asigură reducerea materialului de ambalaj sau posedă alte însușiri care să conducă la reducerea poluării mediului ambiant. Cu aceasta I.S.I. dorește să creeze linii directe unice pentru produsele de importanță ecologică, care să înlocuiască demersurile făcute de producători din proprie inițiativă.

Ca exemple de asemenea produse I.S.I. indică spray-urile care nu alterează stratul de ozon, instalațiile cu aer condiționat silențioase, substanțe pentru spălarea toaletelor, necesitănd un consum minim de apă, baterii cu substanțe nedăunătoare, instalații de încălzire a apei cu ajutorul energiei solare și pesticide biologice.

SUSI GUGGENHEIM LA SAN FRANCISCO

Peste 50 de exponate ale artistei elvețiene Susi Guggenheim-Weil sunt concentrate într-o expoziție

itinerantă care, de peste un an, cutreieră localități din S.U.A. Expoziția intitulată „Creations for the Life of a Jewish Family”, care a putut fi deja vizitată la New York, Cincinnati (Ohio) și Phoenix (Arizona), a fost vernisată și la San Francisco.

Sculptorița și pictorița Susi Guggenheim - Weil - în vârstă de 72 de ani - locuiește și muncește la Zürich - Wollishofen. Încă din anii '50 și-a îndreptat atenția îndeosebi asupra unor obiecte care fac parte din gospodăria evreiască și din ritualul evreiesc: Menora, Mezuză, Platoul pentru Seder, vase de lapte și de carne, dar și veșminte pentru Tora și draperii pentru chivoturi. Artista a confecționat draperia pentru chivot care atârna în sinagoga din Löwenstrasse înainte de renovare. Ea desenează și modelează textile, pietre, metale, ceramică - aproape tot ce-i cade în mână.

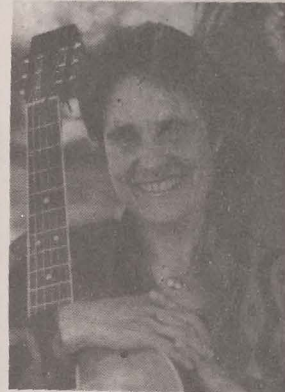
ÎN OBȘTEA EVREIASCĂ DIN ST. LOUIS (S.U.A.) Seminar

La Centrul Comunitar Evreiesc a avut loc un seminar, organizat în colaborare cu alte centre din cadrul Federației Evreiești din S.U.A.,

intitulat „Inumanitate - umanitate”, având ca tematică Holocaustul, modul în care marea tragedie este reflectată la Muzeul Memorial de la Washington și impactul acesteia asupra lumii. Moderatorul seminarului a fost dna Lynn Lyss, fost președinte al Departamentului pentru Femei, din cadrul Federației Evreiești din S.U.A. și actual vicepreședinte al Departamentului pentru Resurse Umane, din aceeași Federație.

Arheologie

Cu prilejul Zilei Arheologiei, organizațiile B'nai El, Brith Shalom, Kneset Israel, Temple Israel și Traditional and United Hebrew, din S.U.A., au organizat o sesiune de comunicări ținute de profesori și studenți, membri ai acestor congregații, cu privire la monedele folosite în perioada celui de-al doilea Templu în Israelul antic și la obiectele descoperite recent cu ocazia unor săpături arheologice în Israel în alte zone din Orientul Apropiat în legătură cu istoria evreilor Reuniunea a prilejuit și un schimb de păreri asupra definirii cât mai riguroase a termenilor arheologici.

MISS EUROPA

Miss Israel, Lilach Ben Simon, a câștigat titlul de Miss Europa la concursul desfășurat, anul acesta, la Istanbul. Ea a primit coroana de la Arzum Onan, din Turcia, câștigătoarea concursului de anul trecut.

Frumoasa Lilach le-a întrecut pe Miss Turcia și pe reprezentanta Ucrainei, principalele concurențe dintre cele 33 de fete care au participat la întrecere.

CONGRESSELE SIONIȘTILOR

În 1897 a avut loc la Basel primul congres al sioniștilor, după care s-au ținut alte nouă congrese. În 1997 va fi celebrat centenarul primului congres, iar Consiliul guvernamental de la Basel dorește să sprijine această manifestare.

Departamentul elvețian al Cultelor urmează să inițieze pregătirile de rigoare.

„HOLIDAY-INN” LA JERICO

Firma „Africa-Israel” plănuește ca, împreună cu o întreprindere de construcții arabă din „teritori” și o întreprindere turcească, să construiască în Gaza și Jericho, în perioada ce urmează, de boom constructiv. Pe lângă construcții de locuințe și obiective industriale, „Africa-Israel” se gândește și la construirea unui hotel „Holiday-Inn” (cu locuri de cazare pentru vacanță) în Jericho. Acest grup de constructori execută deja hoteluri „Holiday-Inn” la Tel-Aviv și Ierusalim și posedă 50% din hotelul „Holiday-Inn” de la Eilat.

TENSIUNE ÎN TURCIA

Consolidarea Partidului islamic al Prosperității (RP) provoacă îngrijorare Comunității evreiești din Turcia, care numără 25 000 de membri. Conducătorii acestui partid se pronunță frecvent împotriva „neleghirilor” sionismului și, deși ei nu-i atacă direct pe evreii din Turcia, aceștia se tem de intensificarea antisemitismului.

Cu o medie pe țară de 18,7% din totalul voturilor, Partidul Prosperității este actualmente al treilea, ca putere, din Turcia.

DEZVOLTAREA TURISMULUI

Gigantul industrial israelian Koor plănuește să pătrundă masiv în domeniul turismului. Koor dorește să devină activ în ramurile hotelieră,

JOURNAL OF THE ROMANIAN JEWS

TELEGRAM

THE ISRAELI EMBASSY TO BUCHAREST

Dismayed and outraged at the report of the heinous Oct. 19 terrorist attack on a Tel-Aviv bus that killed at least 22 people and injured more than 40, the leaders of the Federation of Jewish Communities in Romania, along with many members of the Bucharest Jewish Community gathering on this day for their weekly session of Judaic education, are extending you, and asking you to convey to the Israeli government, our heartfelt condolences.

The terrible news of this abominable massacre, obviously aimed at derailing the Mideast peacemaking process, has filled us with revolt and grief, prompting us to speak up in condemnation of these enemies of peace, of these embittered foes of any attempt to smooth up coexistence in this troubled area.

Please convey our sympathy to the families of the victims.

May the government and people of Israel have the necessary power to go with their bold struggle for the advent of peace, and the continued progress of the Holy Land.

Dr. NICOLAE CAJAL
President of the Federation
of Jewish Communities in Romania

Six months ago CHIEF RABBI DR. MOSES ROSEN passed away and as an honour brought once again for this great leader we republish few pages from his masterpiece "BIBLICAL TEACHINGS", related to the Tora texts concerning Abraham, read in this period, texts with great actuality.

CHIEF RABBI DR. MOSES ROSEN

THE SUN GIVES ITS LIGHT TO ALL MEN ALIKE

ואברהם זקן בא בימים ויהי ברכ את אברהם בבל (בראשית כד-א)

"And Abraham was old, well advanced in age; and the LORD had blessed Abraham in all things" (Genesis, 24.1).

Golden autumn. Old Abraham gathers the fruits of his rich life. The turbulent upsurge of his springtime, his battles and anxieties, the wrath of his father, Terah, the terror of his enemy, Nimrod, all the struggles of his youth are a thing of the past. The blessed days of the summertime of his life are also over. His faithful, gentle wife, Sarah, is no longer by his side. A small piece of land, obtained with great difficulty from the prince of the Hittites, Ephron, shelters the body of the woman who always helped him in the great endeavours of his life. The child she bore him, his beloved son Isaac, whom she brought up at the price of great pain and abnegation, has become a man and is setting up his own home.

We hear the final chords in the symphony of the life on earth of Abraham, the first of our fathers. They synthesize "the blessing in all things" that guided him always, for unremitting and uninterrupted were his efforts to be righteous throughout his travels on earth. Looking back, he sees "all the days" of his life, and a smile of contentment lights up his face. True, the days of his life will never return. Time is irreversible, but all the good he has done and all the beauty he has cultivated are alive and strong, and the ruthless tooth of time cannot gnaw away their youth. He can "come

with his days" to the judgement of his conscience, he can present himself at the end of the road of his life on earth with a serene mind.

אבן מוכה היתה תלויה בצווארו של אברהם, וכאשר הוא נשכח עליו, הם נרפאו מיד. וכאשר אברהם מת, אלהים קשרה את אבן על השמש (בבא בתרא 16).

The Talmudic allegory is a supreme homage to the founder of our faith. He was the first to bear the name *Ivri* because, the sages say, at first he was alone in his belief. Nevertheless, in his holy conviction that he was right, he told himself: "Even if every-body were on one side אחד *אחד* (*eiver* means "side" in Hebrew) and I on the other, I shall not waver in defending my righteousness". However, the eyes of the others, the sick, whose souls were eaten away by the scourge of evil, were gradually attracted by the precious jewel hanging from Abraham's neck. His example became their teaching.

When he died, when "he came with his days", people looked at the sun, and there they saw the precious jewel that had fascinated them. The sun gives light and warmth to one and all, just as Abraham is "the father of a multitude of nations", the father of all.

STUDYING THE HISTORY OF ROMANIAN JEWS - A MUST

In an October 11 lecture at the Bucharest Jewish Community, Dr. Carol Iancu, director of the Jewish Research Center at the University of Montpellier, presented the subject of his latest book on the "International Struggle for Jewish Emancipation in Romania - Documents and Testimonies".

In subsequent talks, further sides of the subject were discussed by Dr. Liviu Rotman, director of the Goren Goldstein Institute for Diaspora Research in Tel-Aviv, and Sergiu Stanciu, director of the Jewish History Center, a Bucharest-based institution under the Federation of Jewish Communities in Romania (FJCR).

The meeting was chaired by Dr. Nicolae Cajal, member of the Romanian Academy and president of the FJCR. Leading members of the FJCR and Bucharest community attended the meeting, alongside prominent representatives of the Romanian cultural life, and journalists. Also attending were Mrs. Lily Hahami, cultural adviser at the Israeli Embassy in Bucharest, and Mr. Viel, cultural adviser at the French Embassy in Bucharest.

Dr. Cajal portrayed Professor Iancu, an outstanding scientist, who was born in Romania, studied in Israel and France, earned a PhD in History, and was awarded various high-ranking positions as a honorary director of the Jules Issac's Friends' Association, a vice chairman of the Judeo-Christian Association etc. As part of his extensive researches, Dr. Iancu paid a considerable attention to the history of Romanian Jews. His talk, which inaugurated a series of lectures at the Bucharest Jewish History Center, marked an important moment in the cultural life of the community, Cajal said.

Professor Iancu started with a short autobiography, rich of touching remembrances of Romania as he knew it as a child. The lecture proper reviewed the landmarks of the struggle for Jewish emancipation in Romania, including the 1848 Revolution, the 1859 unification of the Romanian principalities, the Independence War in 1877, the First World War, and the diplomatic efforts by the world's major powers - France, Germany, and the United States - coupled with actions of Jewish solidarity (Crémieux, Peixoto, etc.) and culminating in the claims raised by the Jewish Delegation Committee at the 1919 Paris Congress, demanding the recognition of the then Palestine as a national home of the Jews, the grant of citizenship rights to Jews who were still lacking them, and the

recognition of minority rights to Jews in Central and East Europe. As such rights were acknowledged, a step forward was made from the law principle of nationalities to the law of minorities. The international recognition of Greater Romania was conditioned on the enactment of citizenship rights to the Jewish residents of the country. Dr. Iancu emphasized that it has been a leading figure of the Jewish community in Romania, Dr. Wilhelm Filderman, a PhD in law from the University of Paris, who had drafted the documents on minority rights in the emerging new Europe of the time, which formally asserted the national identity of every ethnic community in whatever country of the continent. As the Jewish emancipation went on in the years 1919-1923, a ultranationalist upsurge occurred, which climaxed in an anti-Semitic unrest in 1922, aimed at denying Jews their citizenship rights. In the following years, some 35,000 families out of a total 800,000 Jews then living in Romania were stripped of their Romanian citizenship under the Mărzescu Law which stipulated that a Jew living in Romania would lose citizenship unless he was able to prove that he had been born in Romania - a discriminative condition imposed on no other ethnic minority except the Jews.

In his address, Dr. Liviu Rotman defined Dr. Iancu's volume of testimonies as a significant achievement in the research of Jewish history in Romania. As editor of the book, Rotman praised the professor as the first scientist who effectively correlated Jewish history in Romania with Romanian history as a whole. He also stressed the timeliness of Iancu's research and saluted a project by the Romanian Academy, featuring as authors Mihai Drăgănescu, Dan Berindei and Nicolae Cajal, to establish a joint commission of Jewish and non-Jewish historians that would focus on the history of the Romanian Jews.

Professor Iancu's volume, said Sergiu Stanciu, provided answers to many current questions and evidenced an ever closer relation between all scientists dealing with Jewish history in Romania.

Praising Iancu's and Rotman's contribution, Dan Berindei, a historian himself and a member of the Romanian Academy, elaborated on a post-1989 drive to uncover a past history shared by the Romanian majority and the Jewish minority. A better mutual understanding he stressed would foster harmony among the different ethnic communities - a key condition to any democratic society.

In further speeches, Mrs. Maria Banus and Mrs. Ida Schotek, as well as Messrs. Arthur Maiersohn, Willy Moglescu, N. Demeny, Victor Bărlădeanu, T. Wexler, and Ţicu Goldstein emphasized the necessity of closing ties with the Romanian majority. The speakers praised Moses Gaster's invaluable contribution to this end, and the complementary anti-Semitic struggle by many Romanian intellectuals such as Costaforu and Argezi. It was suggested that a congress be held in Bucharest bringing together representatives of the Jewish history centers in both Romania and Israel.

In the end, Dr. Cajal thanked both the lecturers and audience for their participation in that important cultural event. He reasserted his firm belief that a better mutual understanding would reinforce the links between the different ethnic communities. Such increased understanding, he said, should be based on a broader knowledge of the true facts of history, including the Jewish contribution to the development of Romanian and global society.

VISITS

The Federation of Jewish Communities in Romania welcomed in late October two important visits: one by Lord Sigmund Sternberg, executive chairman of the International Council of Christians and Jews, and Lady Sternberg; and another by Dr. Arie Wolf, director general at the Department for Students, Graduates, and International Relations at the World Zionist Congress.

Interesting talks and exchanges took place as the distinguished guests met here with leading officials of the Federation and members of the Jewish intelligentsia in Romania.

Discussions focused mostly on interdenominational relations and the establishment of study groups comprised by intellectuals, with the prospect of a future widespread dissemination of Judaic lore.

With the help of "JOINT"

LIFE OF THE ASSISTEES

Actors and musicians of the Jewish Theater, including assistant director Waldman, gave a pleasant performance at the Assistees Club in Bucharest on September 29. Roxana Gutman and Silviu Stănculescu read witty pages from famous authors such as Caragiale, Topârceanu and Shalom Alehem, while pianist Andrei Mădescu and violinist Sorin Dragoş entertained the audience with old Jewish tunes. Their 90-minute-long show won a hearty acclaim.

A week later, on October 6, the sightless gathered at the club for yet another meeting, their third, with Marc Clarian. The professor made a vivid picture of his travels and lectures around Europe that spoke a lot to

the imagination of the audience.

A young violinist, Dan Schor, played Mozart's sol major sonata accompanied by pianist Eva Cuşmir. The choir conductor Izu Gott sounded the accordion and sang folk Jewish airs in Yiddish and Hebrew. Together with Luiza Cohn and Mihaela Apostol from the group Menorah, he told some funny stories that were a real delight.

The gathering ended with a lunch at the kosher restaurant. Again, present among the assistees and of great comfort to them was Mrs. Mara Cohen, representative of the Joint, an organization that provides a strong spiritual and financial support to the sight-impaired.

פרת-עת

של היהדות מרומניה חשוון תשנ"ה * מס' 791 * דו-שבועון

מטרה חשובה

ב-1 באוקטובר ש.ז. פרופ. דר. קרול ניקו מהאוניברסיטה "פול ואלרי" ממונט - פליע, מנהל המרכז למחקרים יהודיים של המכון הנייל, הרצה על הנושא "המאבק הבין-לאומי להקניית זכויות שונות ליהודי רומניה - מסמכים ועדויות", נושא של ספר שהופיע זה לא מכבר, והפרופסור מחברו. ד"ר ליווי רוטמן, מנהל המכון לחקר התרבות "גורן - גולדשטיין" של האוניברסיטה מתל - איב ומר סרגיו גרמניה, ארצות הברית, בשילוב עם סטנציו, מנהל המרכז היסטוריה של קהילות יהודי רומניה, הבלטו גם הם ועוד) שהגיעו לשיא עם הדרישות שהציג היבטים אחרים של אותו הנושא.

כל אלה נאמרו בכינוס שיש בו ראש הקונגרס הפרואי בשנת 1919 שתוכנן היה חבר האקדמיה פרופסור ד"ר ניקולאי קזיל, הכרת פלשתנה דאז בתור בית לאומי לעם נשיא הפדרציה של הקהילות היהודיות היהודי, הכרת הזכויות האזרחיות של ברומניה. המיעוט הלאומי ממרכז ומרח אירופה השתתפו מנהיגי הפדרציה ושל קהלת החודשים שנוצרו אחרי דצמבר 1989. יהודי בוקרשט, נציגים חשובים של החיים הכרה הדדית יותר נכונה תוביל לחיים התרבותיים, תענוגים, ציבור רב. היו משותפים יותר הרמוניים בין האתניות, נוכחים גם הגבי לילי חכמי - יועץ תרבות שהוא תנאי בל יעבור של חברה של שגרירות מדינת ישראל בבוקרשט, מר דימוקרטיה. וויאל - יועץ תרבות של שגרירות צרפת הח. דר. ארטור מאירזון, וייל מוגלסקו, נ. דעמעני, וויקטור בירלידיאנו, בהדגישו את העובדה שפרופסור קרול ניקו, שמוצאו מרומניה ולמד באוניברסיטה מאריא באנוש ואידה שוטק ציינו בדבריהם העברית בירושלים ואיי בצרפת, דוקטור הצורך לשיטות פעולה עם כל העם 'רומני בהיסטוריה, דירקטור כבוד של התאחדות לטובת המולדת המשותפת.

נייל יסאקאי, סגן נשיא החברה יהודית - חבר האקדמיה דר. ניקולאי קזיל, נוצרית וכו', שגלל פעילות מרחבות נשיא הפדרציה שלנו הודה, בסיום, למרצים במחקרים היסטוריים, הקדיש חלק גדול לשיתוף פעולה באירוע התרבותי הזה, והביע מהתעסקותו למחקר היסטוריה של יהודי רומניה, חבר האקדמיה ניקולאי קזיל הראה שהרצאתו של פרופסור קרול ניקו - להגיע לאמת על ידי הבלטת תרומת אורח כבוד של קהילתנו - היא הקדמה היהודים להתפתחות הרומנית להרצאות של המרכז להיסטוריה והאוניברסיטיות.

ביקורים

ועד הקהילות היהודיות מרומניה קיבל, במחצית השניה של חודש אוקטובר ש.ז., שני ביקורים של אישים חשובים: סער זיגמונד שטיינברג, נשיא בפועל של המועצת הבין - לאומית לניידות בין נוצרים ויהודים, עם רעייתו. ד"ר אריה וואלף, מנכ"ל

בינת הנתמך כינוסי תרבות

ביום ה-29 בספטמבר ש.ז., במועדון הנתמכים שנמצא ברחוב פופא סוארה, התקיים אירוע אומנותי מיוחד במינו, בו העניקו את תרומתם אומנים מהתיאטרון היהודי הממלכתי: סילווי טטאנקולסקו, ורקסאנה גוטמאן, אנדריי מאדסקו (פנסטרו), סורין דראגוש (כינור), ביחד עם סגן המנהל וואלדמאן.

שוב על העוורים

ב-6 באוקטובר, התקיימה בגישה במועדון שבפופא סוארה, בה השתתף גם פרופסור מרק קלריאן, בפעם השלישית אורח העוורים. הוא "טייל" אותם, ע"י שיחה, בארצות שונות באירופה, שם הוא עצמו תייר. הרצאתו נתקבלה בסיפוק רב על ידי מאזיניו. אחריו כן ניתנה תכנית אומנותית. הכנר הצעיר דן שור נגן הסונטה בטול מאזיר של מוצארט. ליווטה אותו בפנסטר הצעירה עוזה קושנר. המנצח איזו גוט שר קולי ובלווי

נמלאו ששה חודשים מאז נפטר הרב הראשי שלנו, ד"ר דוד משה רון ז"ל. כתרצה לאישיות כבירה זו, אנו מביאים קטע ממאמרו על אברהם אבינו ע"ה.

הרב הראשי רר. רוד משה רון אברהם אבינו

גם זכותו היא להיות שבע כמותו כר מתיחס הוא לאנשים שברצונו להביאם תחת כנפי השכינה, לא ע"י הכפת סוסר ולא בפליצת נבוכות אלא במעשים. רק לאחר שזכרו ושמו ועמדו לכרכו, עמד להם את הברכה הפשוטה והתמימים שהם הקובעים ברכישה נמשם לאמונה באל אחד, וכי משלו אצלם, שמל אן עולם אצלם - הודו וברכו למי ששומר והיה העולם.

גוף לברות היה אברהם ובעל החיים כלפי אחדים ואולם כשהמדינה הוא לשמור את דבר ר' אין הוא הולך כל עמל וכל קירבן ואינו גרע מפני כל כלל.

ר' ניסה את אברהם' בעשרה נסיונות נתכסה איך ועמד כגובל: בהדוץ ההתנגות שתלחך גול וולך. הוא בתחילת ההתנגות נראה את התפר מוח: הסימולות הראשונים הם גם קלים ביותר וכלל יעדיל להדין כן תגדל ההתנגות וכן יתחשלו הרצון ונשאר לוחות הנפש. ועל פן אין נסח' ונשא' קרובים רק מבחינת צלצול אותה-היה אם גם מבחינת משמעותם הדקה. נסיונות הנפש שנסאות את האדם ואף היה לנסות גם בתחום זה, הוא מוכן להקריב את בנו, את יצחק איש' קרב ועולה על הר הזרחה לקיים את מצות בורא:

אך לא יחפץ יצחק בקרבנות אדם, ברנע האחרון. נישעם הקול המזויני: אברהם, אברהם, אל תשלח ידך אל הנער ואל העש לא נאמנה! עקרת יצחק היהוה לסמל היטי כנוריה בת אלפי שנים. בדרך העניינים שלה לא נישעם הקול המושע והמציל. נבלו בה שרית ארופות לאין סוף של קדושים. והיו תהילת ספרו-הרמסעות של עמנו.

מעשיות אברהם מעורר הקורח בכל מקום שנקא עובר שם. הוא מתקבל בנשיא אוקרים. וכן צועדים בנתיב הצדק גם אנשים רבים אחרים. ובניהם, בצורה הראשונה, לרה אשה. בעולם שעמדת האשה בו היתה של שפתה, לרה אמנו, לנ' זו יפלכר שהיא עקרת הבית והיא עוה לבעלה, אלא שר' אומר ל: כל אשר תאמר אליו שיה. שמע בקול!

ואברהם וכן בא בוכיח. עצמות לרה יגזרו כבר במערות המכפלה. עפרון החיתי, אחר מנכרי חברו מתעורר לשלל יחד את ארבותו הארצית המבחינה ואת גדל בהילול: אחרי ממון ואברהם מוכרח לשלם במיטב כספו את המחיר הגבוה שנקב עפרון בעד אחרות קבר לאשתו. הוא דרוש הלכת ארמה. אברין שהוא ואשתו חיו יחד ידע כי שם הוא גם, ל' וגם, תו ש' ב' גורף זה היה גם גורלם של דעו בתקופות שלפני עפרון' השתלכו על העולם להגיע את ההמונים.

אברהם וכן בא בוכיח. עצמות לרה יגזרו כבר במערות המכפלה. עפרון החיתי, אחר מנכרי חברו מתעורר לשלל יחד את ארבותו הארצית המבחינה ואת גדל בהילול: אחרי ממון ואברהם מוכרח לשלם במיטב כספו את המחיר הגבוה שנקב עפרון בעד אחרות קבר לאשתו. הוא דרוש הלכת ארמה. אברין שהוא ואשתו חיו יחד ידע כי שם הוא גם, ל' וגם, תו ש' ב' גורף זה היה גם גורלם של דעו בתקופות שלפני עפרון' השתלכו על העולם להגיע את ההמונים.

אברהם וכן בא בוכיח. עצמות לרה יגזרו כבר במערות המכפלה. עפרון החיתי, אחר מנכרי חברו מתעורר לשלל יחד את ארבותו הארצית המבחינה ואת גדל בהילול: אחרי ממון ואברהם מוכרח לשלם במיטב כספו את המחיר הגבוה שנקב עפרון בעד אחרות קבר לאשתו. הוא דרוש הלכת ארמה. אברין שהוא ואשתו חיו יחד ידע כי שם הוא גם, ל' וגם, תו ש' ב' גורף זה היה גם גורלם של דעו בתקופות שלפני עפרון' השתלכו על העולם להגיע את ההמונים.

אברהם וכן בא בוכיח. עצמות לרה יגזרו כבר במערות המכפלה. עפרון החיתי, אחר מנכרי חברו מתעורר לשלל יחד את ארבותו הארצית המבחינה ואת גדל בהילול: אחרי ממון ואברהם מוכרח לשלם במיטב כספו את המחיר הגבוה שנקב עפרון בעד אחרות קבר לאשתו. הוא דרוש הלכת ארמה. אברין שהוא ואשתו חיו יחד ידע כי שם הוא גם, ל' וגם, תו ש' ב' גורף זה היה גם גורלם של דעו בתקופות שלפני עפרון' השתלכו על העולם להגיע את ההמונים.

אברהם וכן בא בוכיח. עצמות לרה יגזרו כבר במערות המכפלה. עפרון החיתי, אחר מנכרי חברו מתעורר לשלל יחד את ארבותו הארצית המבחינה ואת גדל בהילול: אחרי ממון ואברהם מוכרח לשלם במיטב כספו את המחיר הגבוה שנקב עפרון בעד אחרות קבר לאשתו. הוא דרוש הלכת ארמה. אברין שהוא ואשתו חיו יחד ידע כי שם הוא גם, ל' וגם, תו ש' ב' גורף זה היה גם גורלם של דעו בתקופות שלפני עפרון' השתלכו על העולם להגיע את ההמונים.